

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Ε΄.
ΑΡΙΘ. 51

Εν Πειραιεὶ Δεκέμβριος
1888

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣ ΕΝ ΤΩ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩ ΣΥΛΛΟΓΩ 'ΠΑΡΝΑΣΣΩ'

ΥΠΟ

ΝΕΟΚΛ. ΚΑΖΑΖΗ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Μεταξύ τῶν πολλῶν προλήψεων, αἵτινες ἐλυμαίνοντο τὸν ἰταλικὸν λαὸν κατὰ τὸ παρελθόν, ἦτο καὶ ἡ διὰ τοῦ λαχείου κτήσις κέρδους. Ὁ ἄνθρωπος, γεννώμενος, ἔσχε τὴν εὐλογίαν καὶ οὐχὶ τὴν κατάραν τῆς ἐργασίας, μόνον δι' αὐτῆς δύναται νὰ καταστῇ εὐτυχής, πλούσιος ὑγιής, κοινωνικός. Ὅστις ἐπομένως ἀναμένει πάντα ταῦτα παρὰ τῆς τύχης, σκληρῶς θέλει ἀπατηθῇ. Ἄλλ' ἡ ὑπαρξὶς λαχείων οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ, ἢ ὅτι δύναται τις νὰ καταστῇ πλούσιος ἐκ τινος τυχαίου γεγονότος, ἐκ τῆς λήψεως ἐνὸς ἀριθμοῦ ἐκ τῆς κάλπης. Κέρδος ἐκ λαχείου προσέτι σημαίνει, ὅτι δύναται τις νὰ καταστῇ πλούσιος, κάτοχος μεγάλου κεφαλαίου, ἀποτελουμένου ἐκ τῆς ἀθροίσεως πολλῶν μικρῶν κεφαλαίων, ἀνηκόντων εἰς πτωχοὺς, τὸ ἀποταμίευμα τῆς ἐπιπόνου αὐτῶν ἐργασίας καὶ οἰκονομίας. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ κέρδος εἶνε ἀνήθικον, εἶνε τέκνον τῆς ἀδικίας, σημαίνει τὴν ἀπογύμνωσιν, ἔστω καὶ ἀκουσίαν, τῶν πολλῶν ὑπὸ τοῦ ἐνός. Τὰ μικρὰ κεφάλαια τῶν πενήτων, ἅτινα συνηθροίσθησαν δι' ἐντίμου ἐργασίας, διὰ δὲ τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ τῆς σκοπίμου αὐτῆς λειτουργίας ἡδύνατο νὰ κατα-

στῶσιν ἰσχυραὶ οἰκονομικαὶ δυνάμεις, οὕτως διὰ τοῦ λαχείου διατιθέμενα, θέλουσι προκαλέσει τὸν φθόνον καὶ τὸ μῖσος τῶν ἀποτυχόντων, τῶν πολλῶν, κατὰ τοῦ ἐπιτυχόντος, τοῦ ἐνός, ὅστις ἀναμφιβόλως δὲν θέλει ποιῇσει προσήκουσαν τοῦ κέρδους τοῦ χρήσιν. Διότι ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία διδάσκει, ὅτι μόνος ὁ γινώσκων νὰ πλουτήσῃ, δύναται καὶ νὰ ποιήσῃ τὴν προσήκουσαν τοῦ πλούτου τοῦ χρήσιν, νὰ συντηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὰ κεφάλαιά του καὶ νὰ χρησιμοποίησιν αὐτά. Ὁ πλουτῶν τοῦναντίον ἐκ τοῦ ἰδρώτος ἄλλων, δὲν θέλει κατωρθῶσει νὰ συντηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον κεφάλαια, ὧν οὔτε τὸν σκοπὸν ἐννοεῖ, οὔτε τὸν τρόπον τῆς κτήσεως.

Ἄλλ' ἐν Ἰταλίᾳ, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν προλήψεων ἀντικοινωνικοῦ καθεστῶτος, τὸ ἐκ τοῦ λαχείου κέρδος ἐθεωρεῖτο ὡς τι τῶν εὐτυχιστάτων γεγονότων ἐν τῷ βίῳ ἐνός ἀνθρώπου. Ἄ'Ο διάβολος νὰ σὲ χαντακώσῃ 'στὴ λοταρία», ἦτο μία ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας κατάρας, ἃς ἡδύνατο νὰ ἐκστομίσῃ εἰς Νεαπολιτανὸς κατὰ τοῦ συντοπίτου του. Ὁ θρησκόκλητος ὄχλος τῆς Μεσημβρινῆς Ἰταλίας, πτωχοὶ ἐργάται, ἀτυχεῖς ὑπηρετρίαι, πᾶν τὸ σμῆνος τῶν ἡμεροβίων καὶ ἀποχειροδιώτων, μετέβαινε καθ' ἐκάστην εἰς πρακτορεῖα, χρηστήρια τῶν ἐκ λαχείου κερδῶν, διευθυνόμενα συνήθως ὑπὸ τοῦ κλήρου, ἢ ὑπὸ ὁμοίων μαγγανευτῶν τῶν ἀπλοϊκῶν, συνειδήσεων, ἵνα πληροφορηθῇ, ἂν ἐμμελλε νὰ κερδῇσιν ἐν τῷ λαχείῳ. Ὁ χρησμοδότης ἀπεκρίνετο, σκοτεινότερον τῆς Πυθίας, ἐννοεῖται ἀντὶ κέρδους, τὸ ὅποιον συνήθως ὑπερέβαινε τὸ σύνολον τῶν χρηματικῶν καταθέσεων τῶν προσερχομένων ἡλιθίων. Ἄλλ' ὅτε εἰς λαὸς πιστεύει οὐχὶ εἰς τὴν θαυματοποιὸν δύναμιν τῆς ἐργασίας του, ἀλλ' εἰς τὴν θαυματοποιὸν δύναμιν τῆς τύχης, ὁ τοιοῦτος λαὸς κατ' ἀνάγκην στερεῖται ἡθικῆς, στερεῖται

πίστεως εἰς ἑαυτόν, καθίσταται νωθρὸς καὶ φυγόπονος, ἀνάξιος πάσης ἐλευθερίας.

Ἐντεῦθεν μία τῶν πρώτων πράξεων, δι' ὧν ἐνεκαίνισεν ἡ ἐλευθερία τὴν καθόδον αὐτῆς ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ὑπῆρξεν ἡ καταδίκη τῶν λαχείων, ὡς πολεμίων τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ λαοῦ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐν Ρώμῃ ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως τοῦ 1849, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ Ματσίνη προεδρευομένης. Δυστυχῶς τὸ νέον ἐν Ἰταλίᾳ πολιτικὸν καθεστῶς, ἐνεκα οἰκονομικῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ λόγων, δὲν ἐτόλμησε μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ προβῇ ἐπισήμως καὶ καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὴν κατάργησιν τῶν λαχείων, μόνον διότι εἰσπράττει κατ' ἔτος τὸ κράτος ἑκατομμύριά τινα. Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸ τοῦ φαινομένου τούτου· συμπράττουσα δὲ καὶ μετὰ τῆς κυβερνήσεως, ἐκήρυξε τὴν ἀνάγκην καὶ ἀποστολὴν τοῦ συνεταρισμοῦ, τῆς μεγάλης αὐτοῦ κοινωνικῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, διὰ τῆς συστάσεως λαϊκῶν ἐταιριῶν καὶ ταμειυτηρίων, ὧν τὰ ἀποτελέσματα, καταπληκτικὰ ὄντα, περιώρισαν οὐ σμικρὸν τὴν κοινωνικὴν ἐνεργεῖαν τῶν λαχείων καὶ τὴν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ λαοῦ ἀνύψωσιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐργασίας, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως.

Λαλῶν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην περὶ Ἰταλίας, δὲν δύναται, χάριν ἱστορικῆς περιεργείας, νὰ μὴ μνημονεύσω, ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κατὰ πρῶτον ἐγένετο ἀπόπειρα συστάσεως Ταμειυτηρίου διὰ τῆς ἐν ἔτει 1653 συστάσεως ταμειυτικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τοῦ Νεαπολίτου Tonti, ἀλλ' ἀτελοῦς ἔτι. Μόλις ἐν τούτοις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν ἔτει 1798, ἐγένετο ἡ ἰδρυσις κανονικοῦ ταμειυτηρίου ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὑπῆρχον Ταμειυτήρια ἐν Ἀμβούργῳ καὶ Ἐλβετίᾳ, ἀλλὰ ταῦτα, ἀτελῶς λειτουργοῦντα, δὲν δύνανται, ὡς καὶ τὸ ἐν Νεαπόλει τοῦ 17ου αἰῶνος, νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πρότυπα τῶν Ταμειυτηρίων. Ἡ Ἀγγλία ἄρα δικαίως διεκδικεῖ τὴν τιμὴν τῆς κατὰ πρῶτον συστάσεως Ταμειυτηρίων ἐν Εὐρώπῃ.

Κατὰ τοὺς ἀνησυχούς ἐκείνους καιροὺς ὁ Μάλθος ἐν Ἀγγλίᾳ εἶχε διατυπώσῃ μετὰ τῆς φοβερᾶς λογικῆς του τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς πενίας διὰ τοῦ ὅσον ἐνεστὶ περιορισμοῦ τῆς τεκνοποιίας. Αἱ θεωρίαι τοῦ Μάλθου δὲν ἠδύναντο νὰ ᾔνε εὐπρόσδεκτοι, ἐκτὸς παρὰ τισι τῶν πιστῶν αὐτοῦ προσηλύτων, εὐγενῆς δὲ γυνή, ἡ Priscilla Wakefield, πρώτη ἔθηκε τὰς βάσεις Ταμειυτηρίου ἐν ἔτει 1798. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ Ταμειυτήρια πολλαπλασιάζονται ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης. Καθ' ὅσον τὸ πρόβλημα τῆς πενίας προβάλλει τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ τῆς Εὐρώπης, εἰλικρινεῖς καὶ πεφωτισμένοι φιλόανθρωποι, ἀντὶ νὰ κολακεύωσι τὰ πάθη τοῦ λαοῦ καὶ νὰ κερδοσκοπῶσιν ἐπὶ ἀναποφύκτων κοινωνικῶν κακῶν, εἰργάσθησαν ἵνα περιορίσωσι τὴν ὀλεθρίαν ἐνεργεῖαν τῆς πενίας διὰ τῆς παρὰ τῷ λαῷ διαδόσεως τῶν μεγάλων ἀρχῶν τοῦ οἰκονομικοῦ συνεταρισμοῦ

καὶ διὰ τῶν Ταμειυτηρίων. Οὕτω μετὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἤρξαντο ἰδρύσασθαι πιστωτικὰ ἅμα καὶ φιλανθρωπικὰ τοιαῦτα ἰδρύματα καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Εὐρώπης, κατανοῦσαι τὴν ἐξ αὐτῶν προσγινομένην κοινωνικὴν ὠφέλειαν. Δὲν προτίθεμαι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ μακρηγορήσω, ἀπηγοόμενος τὰ τῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τῶν Ταμειυτηρίων ἐν Εὐρώπῃ. Ὅτι μόνον ὀφείλω νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα εἶνε, ὅτι τὰ ἰδρύματα ταῦτα, εὐδοκίμησαντα ἐν στενῷ κύκλῳ, μετηνέχθησαν βραδύτερον, πρὸ τινων δεκαετηρίδων, ἐν εὐρυτέρῳ πεδίῳ κοινωνικῆς ἐνεργείας καὶ λειτουργίας, οὕτω δὲ συνεστήθησαν τὰ ταχυδρομικὰ Ταμειυτήρια, κλάδος κατὰ πρῶτον τῶν Ταμειυτηρίων, βαθμηδὸν δὲ ἀπορροφήσαντα καὶ ἀπορροφῶντα πάντα ταῦτα τὰ ταμειυτικὰ καθιδρύματα.

Μεθ' ὅλην τὴν δημοτικότητα, ἣν ἐκτήσαντο κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἐν Εὐρώπῃ τὰ Ταμειυτήρια, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, μεθ' ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην, ἣς ἀξία κατέστησαν, ἐνεκα τῶν ὑπ' αὐτῶν προσενεχθειῶν περιφανῶν ὑπηρεσιῶν τῇ ἀπόρῳ ταξί τῆς κοινωνίας καὶ τῇ οἰκονομικῇ ἐν γένει τῶν λαῶν πίστει καὶ εὐρωστίᾳ, ἡ φύσις αὐτῶν δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ παράσχῃ τὰ ἀποτελέσματα ἐκείνα, ἅτινα ἀπεκδέχεται παρ' αὐτῶν ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη· οὐχ ἦττον μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἡ κριτικὴ ἀνεκάλυψε πολλὰς ἐλλείψεις ἐν τῇ ὁργανώσει αὐτῶν, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν περιορισμένα ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅστις ἐπεδιώκετο διὰ τῆς συστάσεως τῶν Ταμειυτηρίων. Κατὰ πρῶτον τὰ Ταμειυτήρια ταῦτα ἔφερον τοπικὸν μόνον χαρακτήρα πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἦσαν ταμειυτήρια ταύτης ἡ ἐκείνης τῆς πόλεως, οὐδεμία δὲ ὑπῆρχεν ἐνότης ἐν τῇ καθόλου αὐτῶν ἐργασίᾳ. Πολλαχοῦ πρὸς τούτοις ταῦτα εἶχον μεταβληθῇ εἰς τραπεζικὰ ἰδρύματα, εἰς κερδοσκοπικοὺς μᾶλλον ἀποβλέποντα σκοποὺς ἢ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς λαϊκῆς πίστεως καὶ ὠφελείας, δι' ἣν ἦσαν προωρισμένα. Πολλάκις τὰ Ταμειυτήρια ταῦτα, ἀθροίζοντα χρηματικὰ ποσὰ πανταχόθεν, ἐδάνειζον ἐπὶ μείζονι τοῦ συνήθους τόκῳ, πολλάκις δὲ κατέστησαν ἔρμαιον κυβειῶν καὶ καταχρήσεων. Ἐκ τῶν ἐλλείψεων τούτων ἀνεγνωρίσθη, ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν Ταμειυτηρίων ἔπρεπε νὰ ὁργανωθῇ ἐπὶ εὐρυτέρων καὶ κοινωνικωτέρων βάσεων, δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐπομένως νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν παρ' αὐτῷ τῆς ἀρετῆς, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως.

Τὸ Ταμειυτήρια, διατελοῦντα τὸ μὲν ὑπὸ ἰδιωτικᾶς διεύθυνσεως, τὸ δὲ στερούμενα ἐνότητος καὶ κεντρικῆς διευθύνσεως, καθίσταντο ἀσθενεῖς οἰκονομικαὶ δυνάμεις, ἐνίοτε δὲ καὶ βλάβην ἐπῆνεγον, ὡς ἐκ τῶν προξενηθειῶν καταστροφῶν καὶ τῆς δυσπιστίας, ἣν προῦκάλεσαν μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Οὕτω κατενοήθη ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἡ ἀνάγκη νὰ ἐνοποιηθῶσι καὶ νὰ τεθῶσιν εἰ δυνατόν ὑπὸ μίαν κεντρικὴν ἐποπτεῖαν καὶ διεύθυνσιν, τὴν τῆς πολιτείας.

Προσφορώτερον ὄργανον τῆς ἐνοποιήσεως ταύτης καὶ τῆς μονιμωτέρας λειτουργίας τῶν Ταμειυτηρίων ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ

λαοῦ ἐκρίθη τὸ Ταχυδρομεῖον. Ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ τὸ ταχυδρομεῖον εἶνε ἱδρυμα, ἱστάμενον ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν καὶ διεύθυνσιν τῆς πολιτείας. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τῆς ἡμέρας διατελεῖ προσιτὸν εἰς τὸ δημόσιον. Τοῦτου τοῦ λόγου ἕνεκα ἐκρίθη σκοπιμώτερον, ἵνα τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, ἐν τε τοῖς μεγάλοις καὶ τοῖς μικροῖς κέντροις τοῦ πληθυσμοῦ, καταστῶσι γραφεῖα τῶν Ταμιευτηρίων, συναθροίζοντα τὰ παρακατατιθέμενα ποσά, καὶ ἀποστέλλοντα αὐτὰ εἰς τὸ κεντρικὸν Ταμιευτήριον τῆς πρωτεύουσας.

Καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἡ ἀρχὴ τῆς συστάσεως τῶν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης.

Πρώτη ἡ Ἀγγλία ἔσχε τὴν τιμὴν τῆς συστάσεως ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ἐν Εὐρώπῃ.

Ὅπως ἀλλαχοῦ οὕτω καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ πλεῖστα ἰδιωτικὰ Ταμιευτήρια εἶχον πτωχεύσει ἢ χρεωκοπήσει, πᾶσα δὲ πρότασις περὶ ἀναδιοργανώσεως αὐτῶν ὑπὸ εὐρύτερας βάσεως ἦτο φόβος μὴ ἀποτύχῃ ἐν τῷ ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ. Ἄλλ' ὁ Γλάδστον, ὑπουργὸς τότε ἐπὶ τῶν οικονομικῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ προτείνῃ τὴν σύστασιν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ κράτους. Τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο κατὰ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἀρχὴ τοῦ κοινωνικαύτου τούτου θεσμοῦ, ἀρξαμένου νὰ λειτουργῇ ἀπὸ τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1861, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Post Office Savings Banks».

Βραδύτερον, ἐν ἔτει 1864, ὑπεβλήθη εἰς τὸ ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον νομοσχέδιον, δι' οὗ ἐπετρέπετο εἰς τὰ τοιαῦτα ταχυδρομικὰ γραφεῖα ν' ἀναλαμβάνωσι διαφόρους ἐργασίας. Τὸ νομοσχέδιον εὗρεν ἐπίμονον ἀντιπολίτευσιν ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, οὐχ ἥττον ἐγένετο ἀποδεκτόν, ἀρξαμένης τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1865.

Τεραστία ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τοῦ νέου τούτου εἶδους τῶν Ταμιευτηρίων ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως αὐτῶν ἐπραγματοποιήθη καθ' ὅλοκληρίαν. Μεθ' ὅλον δὲ τὸν καταβαλλόμενον ἐλάχιστον τόκον, $2\frac{1}{2}\%$, τὸ σύνολον τῶν κατατεθεισῶν οικονομικῶν τῆς ἀπόρου τάξεως ὑπῆρξεν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἀπρόσδότητον.

Ἐκ τούτου τεκμαίρεται διπλῇ ὠφέλειᾳ, οὐ μόνον διὰ τὴν ἕπορον τάξιν, ἕνεκα οικονομικῶν καὶ ἠθικῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ τὸ δημόσιον. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε δευτερεῦον ὅλως. Ἐκεῖνο, ὑπὲρ τοῦ ὁποῦ ἐνδιαφέρεται κατ' ἐξοχὴν, καὶ πρέπει νὰ ἐνδιαφέρηται πᾶσα πολιτεία, εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἠθικῶν καὶ οικονομικῶν δυναμειῶν τοῦ λαοῦ, λαμβάνοντος διὰ τοῦ χρόνου εὐρύτερον ἐνεργείας κύκλον, μὴ κατατρίβοντος τὸν χρόνον τῆς σχολῆς του ἐν τοῖς καπηλείοις καὶ τοῖς λοιποῖς τῆς ἀργίας καὶ τῆς διαφθορᾶς καταγωγίσις, ἀλλὰ διὰ τοῦ χρόνου, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀρετῶν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οικονομίας, καθισταμένου κοινωνοφελεστάτου οικονομικοῦ παρήγοντος ἐν τῇ πλουτολογικῇ τῆς πατρίδος του ἐργασίᾳ.

Τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν εἰς αὐτὴν πολιτικῶς ὑπαγομένων χωρῶν, οἷον τοῦ Καναδά, συνετέλεσεν εἰς

τὴν ὥθησιν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θεσμοῦ τῶν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης. Καὶ αἱ κυβερνήσεις καὶ ἡ ἐπιστήμη κατενόησαν τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένην ἀνάγκην συναθροίσεως τῶν τῇδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων μικρῶν κεφαλαίων τοῦ ἐργάτου ὑπὲρ δημιουργίας μεγάλης οικονομικῆς дуεάμεως ἐξ αὐτῶν. Καθ' ὃν χρόνον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κοινωνισμοῦ κηρύττουσι τὸν λόγον τῆς ἐξοντώσεως τοῦ κεφαλαίου, ὡς τοῦ μόνου παραιτίου τῆς ἀπ' αἰῶνων ὑφισταμένης κοινωνικῆς δυστυχίας, οἱ ζητοῦντες νὰ συνδιαλλάξωσι τὴν ἐργασίαν μετὰ τοῦ κεφαλαίου διὰ τῆς δημοκρατικεύσεως τοῦ τελευταίου, καὶ νὰ συνενώσωσι τὰς δύο ταύτας κοινωνικὰς δυνάμεις πρὸς τὴν πρόοδον, κατενόησαν, ὅτι μόνον διὰ τῆς συστάσεως λαϊκῶν ἐταιρειῶν ἀλληλοβοηθείας καὶ συνεργασίας, ὡς καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως Ταμιευτηρίων, ἀσύλων τῆς ἀποταμιεύσεως τῶν μικρῶν κεφαλαίων, δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἡ συνδιαλλαγὴ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κεφαλαίου. οὕτω δὲ νὰ ἀποσοβῇ εἰς τῶν μεγίστων κινδύνων, τῶν ἀπειλούντων τὸν νεώτερον πολιτισμόν, καταπαύοντος τοῦ ὑπὸ ἀπαισίους οἰωνοῦς διεξαγομένου ἐμφυλίου πολέμου τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας.

Τὰ ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια ἤρξαντο λειτουργοῦντα ἐν Βελγικῇ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1870, ὡς προσαρτήματα τοῦ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ κράτους ὑφισταμένου ἤδη Γενικοῦ Ταμιευτηρίου.

Ἐν ἔτει 1875 καὶ ἐν ταῖς Κάτω Χώραις κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διερρυθμίσθησαν αἱ σχέσεις μετὰ τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ταχυδρομείων καὶ τῶν τέως ὑφισταμένων Ταμιευτηρίων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπίσης εἰσῆλθῃ ὁ θεσμὸς τοιούτων Ταμιευτηρίων καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὰς αὐτὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον διατάξεις.

Ἐν Ἰταλίᾳ τὸ περὶ ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων νομοσχέδιον, ὑποβληθὲν τῇ ψήφῳ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ Σέλλα, τοῦ τοσαύτας προσεγγόντος ὑπηρεσίας τῇ οἰκονομικῇ ἀναπτύξει καὶ προόδῳ τοῦ νέου ἰταλικοῦ βασιλείου, ἐγένετο ἀποδεκτόν μετὰ πενταετῇ βάσανον. Ὁ περὶ ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ἰταλικὸς νόμος εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ πρακτικωτάτων τοῦ εἶδους τούτου, ὡς φέρουσι τὸν τύπον τῆς κοινωνικῆς χρησιμότητος ἅπαντα τὰ νομοθετήματα τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τῆς νέας αὐτῆς πολιτικῆς τάξεως. Ἐν οὐδεμίᾳ ἱσῶς χώρᾳ τῆς συγχρόνου Εὐρώπης τὰ τοιαῦτα λαϊκὰ ἱδρύματα, ἐταιρεῖαι ἀλληλοβοηθείας, λαϊκαὶ Τράπεζαι, Ταμιευτήρια, διοργανώθησαν μετὰ τοιούτου πρακτικοῦ πνεύματος, ὅσον ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ Λέων Say πρὸ τινων ἐτι ἐτῶν, ἐνόμιζε καθῆκον αὐτοῦ νὰ μεταβῇ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν ἄνω Ἰταλίαν πρὸς εἰδικωτέραν μελέτην τοῦ λειτουργοῦντος ἐν τῇ Χερσονήσῳ συστήματος καθ' ἱδρυμάτων λαϊκῆς πίστεως καὶ ἀλληλεγγύης, τῶν ὁργάνων τούτων τῆς μεγάλης κοινωνικῆς δυνάμεως τοῦ νεωτέρου συνεταιρισμοῦ.

Ἰδιωτικὰ Ταμιευτήρια ὑπῆρχον ἤδη ἐν Ἰταλίᾳ, χρονολο-

γούμενα από τῆς δευτέρας ἢ τρίτης δεκαετηρίδος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀλλὰ πάντα ἦσαν αὐτοτελῆ, οὐδαμῶς συμπράτοντα πρὸς τὸν ἀγαθοεργὸν σκοπὸν, ὅστις δι' αὐτῶν ἐσκοπεῖτο. Ἡ δὲ διοίκησις καὶ ἡ διαχείρισις τῶν ἰδρυμάτων τούτων δὲν ἦτο ἐπιτυχής, οὐδεμίαν ἐμπνέουσα ἐμπιστοσύνην παρὰ ταῖς κατωτάταις τοῦ λαοῦ τάξεσιν, αἵτινες τὰς οἰκονομίας αὐτῶν ἐπροτίμων νὰ διαθέσωσι μᾶλλον εἰς ἀγορὰν λαχείων. 2189 γραφεῖα τοιαῦτα ὑπῆρχον καθ' ὅλον τὸ ἰταλικὸν κράτος, ἀπορροφῶντα, ἢ μᾶλλον καταστρέφοντα πάσας τὰς οἰκονομίας τῆς ἐργατικῆς τάξεως, φρονούσης ὅτι διὰ τῆς τύχης ἡδύνατο ν' ἀποκτήσῃ εὐκολώτερον ὅ,τι δὲν ἐσκέπτετο, ὅτι ἡδύνατο ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας.

Ἐνεκα τῆς μονομανίας τῶν λαχείων παρὰ τῷ ἐργατικῷ πληθυσμῷ τῆς Ἰταλίας, ἐλάχιστα ὑπῆρχον ἐν τῷ τόπῳ Ταμιευτήρια. Ἀλλ' ἡ σύστασις ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων, ἡ ἐπιτυχής ὀργανώσις αὐτῶν, προὐκάλεσεν ἀντίδρασιν κατὰ τῶν λαχείων, ἐδημιούργησε δὲ ἐν βραχεὶ χρόνῳ παρὰ τῷ τέως ἡκιστα προνοητικῷ ἰταλικῷ λαῷ τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον τὸ τῆς ἐργασίας, διότι ἀμφότεραι αἱ ἀρεταὶ αὗται σχετίζονται μεταξύ των.

Ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Αὐστρουγγαρία, κατ' οὐδὲν ὑστεροῦσι τῆς μεγάλης ταύτης κινήσεως τῶν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων. Πανταχοῦ ἰδρύθησαν ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν, τὴν ἐγγύησιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς πολιτείας, ὑπαρχουσῶν περισσοτέρων ἐγγυήσεων καὶ κοινωνικῆς ἐμπιστοσύτης, ἢ ὑπὸ τὸ τέως λειτουργοῦν σύστημα ἰδιωτικῶν κατὰ μέγα μέρος Ταμιευτηρίων.

Ὁ θεσμὸς τῶν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων λειτουργεῖ ὡς ἐξῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ἐν ἐκάστη πρωτευούσῃ ὑπάρχει κεντρικὸν ταμεῖον ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ κράτους, τούτου δὲ παραρτήματα εἶνε τὰ κατ' ἐπαρχίας ταχυδρομικὰ γραφεῖα. Ταῦτα δὲ ἐπιτηρεῖ καὶ διεύθυνει ἡ Γεν. Διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων.

Ἡ Γεν. Διεύθυνσις ἀντιπροσωπεύει τὸ κράτος εἰς τὰς μετὰ τῶν καταθετῶν τῶν Ταμιευτηρίων δοσοληψίας, τηρουμένου παρ' αὐτῇ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἀποταμιεύσεων ἐκάστου ἀτόμου ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγραφῶν, γινομένων ἐν βιβλιαρίῳ, χορηγουμένῳ δωρεὰν ὑπὸ τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων, ἐν ᾧ ἐγγράφονται αἱ καταθέσεις καὶ ἐπιστροφαί, ὡς καὶ ἡ χορηγία τοῦ κατ' ἔτος ἀναλογοῦντος τόκου. Ὁ τόκος οὗτος παραλλάσσει βεβαίως κατὰ τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις τῶν διαφόρων κρατῶν, λογίζεται δὲ ἀπὸ τῆς 1ης ἢ 16ης ἐκάστου μηνός, ἥτοι ἡμέρας, ἐπομένης ἐκείνης, καθ' ἣν ἐγένοντο αἱ καταθέσεις, καὶ προστίθεται ἐν τῷ τέλει ἐκάστου ἔτους εἰς τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ πάντοτε ὑπολογιζόμενος ἐπὶ ἀκεραίων μονάδων (δραχμῆς ἐπὶ παραδείγματι), οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κλασμάτων.

Αἱ καταθέσεις τῶν χρημάτων, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς δραχμῆς, δύνανται ν' ἀνέλθωσι μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν χιλίων διὰ τὸ πρῶτον ἔτος, καὶ μέχρι τοῦ τῶν δισχιλίων διὰ τὰ ἐπόμενα.

Τὸ ἐπὶ πλέον κατατιθέμενον ποσὸν μένει ἄτοκον· μόνον δὲ οἱ τόκοι τῶν δύο χιλιάδων, προστιθέμενοι εἰς τὸ κεφάλαιον, ἀνατοκίζονται.

Τὰ κατατιθέμενα ποσὰ δύνανται νὰ παραδίδωνται ἐν οἰκῇ ποτε ταχυδρομικῷ γραφεῖῳ τοῦ κράτους ὑπὸ τὰς αὐτὰς τῆς ἐγγραφῆς ἐγγυήσεις καὶ διατυπώσεις.

Τὰ ὑπὸ τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων παρεχόμενα βιβλιαρία εἶνε ὀνομαστικά, φέροντα τὰς ἀναγκαιούσας ἐνδείξεις πρὸς εὐχερῆ ἀναγνώρισιν τοῦ κατόχου.

Ἀπαγορεύεται τοῖς ταχυδρομικοῖς ὑπαλλήλοις, ἐπ' αὐστηρᾷ ποινῇ, ἡ χορηγία πληροφοριῶν, ζητούμενων παρὰ τρίτων περὶ τῶν ἐκδοθέντων βιβλιαρίων, πλὴν τῶν προϊσταμένων αὐτῶν, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ κατάσχεσις καὶ ἡ ὑποθήκευσις τῶν βιβλιαρίων τούτων, εἰ μὴ μόνον ἐν περιπτώσει ἐκδοχῆς κληρονομιῶν κτλ.

Ἐκτὸς τῶν ὀνομαστικῶν βιβλιαρίων, ἐκδίδονται τοιαῦτα καὶ ἐπ' ὀνόματι διευθυντῶν Σχολείων, ἢ λαϊκῶν ἐταιριῶν, σημειούμενων ἐν αὐτοῖς ὀνομαστικῶς τῶν παρ' ἐκάστου μαθητοῦ ἢ ἐταίρου κατατιθεμένων ποσῶν, ἅτινα ἐν συνόλῳ δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὸ κεκανοτισμένον ποσόν. Ὡς ἐλάχιστον ποσὸν τῆς καταθέσεως τῶν ἐταίρων ἢ μαθητῶν δύναται νὰ ὁρισθῇ μέχρι πέντε λεπτῶν.

Τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου τὸ ἀποταμίευμα δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς ἀγορὰν χρεωγράφων, τῆς ἀγορᾶς τῶν ὑποίων αἱ δαπάναι ἐπιβαρύνουσιν αὐτόν.

Ἡ ἀπόδοσις τοῦ κατατεθέντος ποσοῦ, ἢ μέρους αὐτοῦ, γίνεται ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τοῦ βιβλιαρίου ὑπὸ τοῦ κατόχου, ἢ ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου αὐτοῦ.

Οἱ ἀνήλικοι δικαιοῦνται νὰ ἔχωσι βιβλιαρία ἄνευ τῆς παρεμβάσεως τοῦ νομίμου αὐτῶν ἀντιπροσώπου. Δύναται δὲ ν' ἀποσύρῳσιν, ἄνευ τῆς παρεμβάσεως ταύτης, τὰ ἐπὶ τῶν βιβλιαρίων ἐγγεγραμμένα ποσὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας.

Αἱ ὕπανδροι γυναῖκες δύνανται νὰ ἔχωσι βιβλιαρία τοῦ ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου ἄνευ παραστάσεως τοῦ συζύγου αὐτῶν. Δύναται δὲ ν' ἀποσύρῳσι τὰ ἐγγεγραμμένα ποσὰ τῇ προηγουμένῃ ἐπινεύσει τοῦ συζύγου.

Τὸ Δημόσιον, οἱ Δῆμοι, αἱ Κοινότητες, φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, δύνανται νὰ συνομολογήσωσι δάνεια ἐπὶ τοῦ ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου.

Τὸ Ταμιευτήριον δύναται νὰ δεχθῇ κληροδοτήματα ὡς καθίδρυμα δημοσίας εὐποιίας καὶ ὠφελείας.

Ἡ Γεν. Διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων καταθέτει ἐκάστοτε παρὰ τῷ κεντρικῷ τῆς πρωτευούσης ταμείῳ τὰ διαθέσιμα χρηματικὰ ποσὰ, κατὰ τὴν ἀρχὴν δ' ἐκάστου οἰκονομικοῦ ἔτους ὑποβάλλει προσηκόντως εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον τὴν Λογόδοσιαν τοῦ λήξαντος ἔτους.

Κατὰ τοὺς ἄρτι ἐκτεθέντας γενικοὺς κανόνες τῆς λειτουργίας τῶν Ταμιευτηρίων, εἰσῆχθησαν ταῦτα ἐν τοῖς τελευταίοις τούτοις χρόνοις πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐν αὐτῇ

τῇ Ρωμουνίᾳ. Ὡς ἐσημείου κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα συγγραφεὺς τις ἐν τινι τῶν κοινοτέρων οἰκονομολογικῶν συγγραμμάτων τῆς Γαλλίας, τὸ Ταμιευτήριο εἶνε χαρακτηριστικὸν σημεῖον τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Τὸ ἀποταμίευμα εἶνε ὁ καρπὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ κράτους, τὸ ὑποῖον ἐξασκεῖ τις ἐφ' ἑαυτοῦ. Ἡ οἰκονομία, τὸ ἀποταμίευμα, διὰ διηνεκῶν συναθροίσεων μικρῶν κεφαλαίων καὶ διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν κεφαλαίων τούτων παρήγαγε τὴν νεωτέραν περίοδον τῆς μεγάλης βιομηχανίας. Αἱ μικραὶ οἰκονομίαι ὠδήγησαν ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ταύτην κατάστασιν. Ἐκ τοῦ ἐξοικονομηθέντος ὀβολοῦ τοῦ πένητος, τοῦ ἐργάτου, δημιουργεῖται ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ μέγα κεφάλαιον, καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦτο δὲν εἶνε ἡ ἐκδήλωσις μόνον οἰκονομικῆς εὐρωστίας, ἐργασίας καὶ δραστηριότητος ἐνός λαοῦ, ἀλλ' ἅμα καὶ ἐναργὴς ἀπόδειξις τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἠθικότητος.

Παράλληλον πρὸς τὸν διὰ τῶν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν ἐπιδιώκουσι καὶ τὰ «Σχολειακὰ Ταμιευτήρια», ὧν ἡ ἀνάγκη πολλαχού κατενόηθη ἀπὸ τινος χρόνου, καὶ δι' ὧν καθίσταται ἐφικτὸν τοῖς ἀνηλίκις μαθηταῖς τῶν Σχολείων τὸ ἀποταμίευσιν. Τὸ σχολειακὸν Ταμιευτήριο εἶνε τὸ μέσον. δι' οὗ ὁ μαθητὴς δύναται νὰ παρακαταθέτῃ ἐν εἰδικῷ Ταμιευτηρίῳ χρηματικὰ ποσά, ἐλάσσονα ἐκείνων, τῶν παρὰ τῷ ταχυδρομικῷ Ταμιευτηρίῳ παρακατατιθεμένων. Ἀμα ἐκ τῶν μικρῶν τούτων ἀποταμιευμάτων συμπληρωθῇ τὸ ποσὸν τοῦ ὑπὸ τοῦ ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου ὀριζομένου ὡς μονὰς τῆς καταθέσεως, μία δραχμή, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ διδάσκαλος παραδίδει αὐτὸ εἰς τὸ ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριο, λαμβάνων ἐπ' ὀνόματι τοῦ καταθέτοντος μαθητοῦ τὸ προσήκον βιβλιάριον.

Εἶνε ἀσήμαντον βεβαίως τὸ ποσὸν τοῦτο, ἐνώπιον τῶν κατὰ χιλιάδας κατατιθεμένων ὑπὸ τῆς μεγάλης κοινωνικῆς τάξεως τῶν ἐργατῶν. τῶν ἀποχειροβιώτων, παντὸς οἰκονόμου. Ἀλλ' ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα νὰ ἐγείρῃ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν νεαρῶν μαθητῶν τὸ αἶσθημα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως. Τὰ διαρκέστερα μαθήματα εἶνε τὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ὡς εἶπε συγγραφεὺς τις, τὸ *παιδίον εἶνε ὁ πατήρ τοῦ ἀνδρός*. Ὅτι ἅπαξ ἐκμάθη καὶ κατανοήσῃ τὸ παιδίον, εἶνε πολῦτιμος κληρονομία διὰ τὸ μέλλον. Τοῦτο ὀφείλει νὰ κατανοήσῃ ἡ πολιτεία. Διότι, ἡ ἀληθὴς παιδεία ἐνός ἀτόμου δὲν ἐγκτεῖται μόνον ἐν τῇ διανοητικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ παιδεύσει. Ἐν τῶν χαρακτηριστικωτάτων δὲ ἠθικῶν στοιχείων παντὸς ἀτόμου εἶνε αἱ ἀρχαὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς ταύτας τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως, ὑφίστανται καὶ εὐδοκίμωτα λειτουργοῦσι πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης σχεδὸν τὰ ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια, πολλαχού τῆς Ἀμερικῆς, ὡς καὶ ἐν τῇ πόρρῳ Ἰαπωνίᾳ. Κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν βουλευτικὴν σύνοδον ὑποβληθήσεται τὸ προσήκον νομοσχέδιον περὶ ἰδρύσεως καὶ παρ' ἡμῖν ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐλ-

ληνικοῦ λαοῦ θέλουσι δώσει λευκὴν ψῆφον ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὁποίου, καθισταμένου νόμου, οὐ μόνον θέλει εὐεργετήσῃ τὰ μέγιστα τοὺς ἐργατικούς πληθυσμούς, ἐθιζομένους οὕτως εἰς τὰς μεγάλας ἀρετὰς τῆς οἰκονομίας καὶ ἀποταμιεύσεως, ἀλλὰ θέλει συγχρόνως ἐνισχύσει καὶ τὰς οἰκονομικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου διὰ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίσεως κεφαλαίων, ἐφ' ᾧ μὴ δεῖ ἴσως μέχρι τοῦδε δαπανωμένων, ἢ νεκρῶν ἀπομενόντων, ἐπὶ προφανεστάτῃ οἰκονομικῇ βλάβῃ καὶ ἐξαντλήσει τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ νομοθέτησις ἐνός θεσμοῦ πρὸς πληρῶσιν κοινωνικῆς ἀνάγκης. Ἡ μεγάλη καὶ λαοσωτήριος ἀρχὴ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ἐν ἅπασαι ταῖς τάξεσι τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, νὰ ὑποστηριχθῇ δὲ ὑπὸ παντὸς φιλοπόλιδος, καταδεικνύοντος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, εὐρεῖ ἢ στενῷ, τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τοιοῦτου θεσμοῦ. Οἱ ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων τεθειμένοι νόμοι, μεθ' ὅλην τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν προαίρεσιν, δὲν δύνανται νὰ τελεσφορήσωσι καὶ νὰ εὐδοκιμήσωσιν, ἂν μὴ ὑποστηριχθῶσιν ὑπὸ τῶν πεφωτισμένων τάξεων τῆς κοινωνίας, τῶν ἡγουμένων ἐν τῇ ποικίλῃ ἐργασίᾳ τοῦ τόπου. Ὅτε μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ πολίτου δὲν ὑφίσταται ἡ προσήκουσα ἀμιλλα, ἡ συνεργασία καὶ ἀλληλεγγύη ἐν τῇ ἐπιδιώξει τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ μέγιστα καὶ τὰ γενναϊότατα τῶν ἔργων ναυαγοῦσι πρὸ τῆς ὑφισταμένης ἐκατέρωθεν φιλαυτίας καὶ ἀδιαφορίας.

Τοῦτο ἐπιτρέψατέ μοι ν' ἀξιώσω παρ' ὑμῶν σήμερον, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡ γνώμη ἀπάντων ὑμῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶνε ἡ αὐτή.

Παρ' ἡμῖν ἡ πενία δὲν ὕψωσεν ἔτι εὐτυχῶς ἐπίφοβον τὴν κεφαλὴν. Εὐχομαι νὰ μὴ εὐρεθῇ ἡ πατρίς ἡμῶν πρὸ τοῦ τραγικοῦ θεάματος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας, ἐκ τῆς ἀγρίας τοῦ ὁποίου ἐκδηλώσεως ἀπειλεῖται ἀπὸ τινος χρόνου ὁ νεώτερος πολιτισμός. Τὰ φοβερὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην, εἶνε ἀγαθὴ τύχη μονονουχὶ παρ' ἡμῖν ἀγνωστα· εἴθε δὲ νὰ μείνωσιν ἐς αἰεὶ τοιαῦτα.

Εὐχομαι νὰ μὴ ἀκουσθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος ἀριστοκρατικὸς ὅρκος τοῦ μίσους κατὰ τῶν πενήτων: *Καὶ τῷ δήμῳ κακόνομος ἔσομαι, καὶ βουλεύσω ὅτι ἂν ἔχω κακόν*, λυπηρὸν σύνθημα τῆς ἀρξαιμένης διαιρέσεως καὶ πτώσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀλλ' εὐχομαι ἐπίσης νὰ μὴ ἀκουσθῇ καὶ ἡ νεωτέρα κραυγὴ τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐκδικήσεως τῶν πενήτων κατὰ τῶν πλουσίων, ἡ ἀντηχοῦσα σήμερον πολλαχού τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, καὶ σαλεύουσα τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος: ἡ *ἰδιοκτησία εἶνε κλοπὴ, τὸ κεφάλαιον εἶνε ἡ ἐναγὴς κληροδοσία τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἰδρώτος τοῦ ἐργάτου*.

Πρὶν ἢ αἰσθανθῶμεν τὸ ἐλεεινὸν τοῦτο θέαμα τραγικῆς κοινωνικῆς πάλης, ἃς συντελέσωμεν ἀπὸ τοῦδε, Προμηθεῖς

τοῦ νέου ἡμῶν ἱστορικοῦ βίου, εἰς τὴν κοινὴν συνεργασίαν καὶ ἀλληλεγγύην τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας, οὐ μόνον διδάσκοντες, ἀλλὰ καὶ συμβάλλοντες εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν μεγάλων ἀρχῶν τῆς ἐργασίας, τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως, ἵνα ἀποδειχθῇ, ὅτι δὲν εἶνε φράσις, ἀλλ' ἀλήθεια, ἡ γνώμη τοῦ διακεκριμένου οἰκονομολόγου τῆς Ἰταλίας Λουτζάτη, ὅτι σκοπὸς τῶν Ταμιευτηρίων εἶνε ἡ ἐκδημοκρατίκευσις τῶν κεφαλαίων. Ἄν δὲ μοι ἐπιτρέπηται νὰ προσθέσω ἀναλυτικώτερον, τὰ Ταμιευτήρια σκοποῦσι τὴν συναδέλφωσιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας, τὸν σὺνδεσμον τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πλουσίων ἐν τῷ κοινῷ τῆς ἐθνικῆς εὐμερίας ἀγῶνι.

Ο ΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Σύμπαντα τὸν πληθυσμὸν τῶν κατὰ τὴν Αὐστραλίαν Γερμανῶν ὑπολογίζονται περὶ τὰς 75,000, ἥτοι 28,000 ἐν τῇ Νοτίῳ Αὐστραλίᾳ, 18,800 ἐν τῇ Ἀουκλάνδη, 12,000 ἐν τῇ Βικτωρίᾳ, 8,000 ἐν τῇ Νέᾳ Νοτίῳ Οὐαλίᾳ, 7,000 ἐν τῇ Νέᾳ Σηλανδίᾳ, 1000 ἐν τῇ Τασμανίᾳ καὶ 200 ἐν τῇ Δυτικῇ Αὐστραλίᾳ. Ἐν τούτοις δυσπροσδιόριστος ἀποβαίνει ὁ πληθυσμὸς τοῦ καθ' αὐτὸ γερμανικοῦ αἵματος, διότι οἱ Γερμανοὶ συνανεμίχθησαν μετὰ τῶν αὐτόθι ὑπερτερούντων τὸν ἀριθμὸν Ἀγγλῶν ἐγκατοίκων. Ἐὰν δηλ. προστεθῇ τὸ γερμανικὸν στοιχεῖον τὸ ἀπορροφηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγλισμοῦ, τότε προσπελαζόμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν λέγοντες ὅτι τὸ γερμανικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ $3\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ. Ὡς πρὸς δὲ τὴν κοινωνικὴν θέσιν διαστέλλονται οἱ ἐν Αὐστραλίᾳ Γερμανοὶ αὐστηρῶς εἰς πόλιν καὶ ἀγρόν. Καὶ εἰς μὲν τὸν ἀγρόν ἀνήκουσιν οἱ γεωργοί, οἱ ἀμπελουργοί, οἱ χειρῶνακτες, οἱ κάπηλοι, οἱ ὀρεινοί, οἱ ἡμερόβιοι, οἱ προσαριθμοῦνται καὶ τινες τῶν ἱερέων καὶ τῶν μικρεμπόρων. Ἐν δὲ τῇ πόλει τὰ μὲν ἐννέα δέκατά εἰσι βιομήχανοι, ὀπτικοί, ὥρολογιοποιοὶ καὶ οὕτω καθεξῆς, οἱ δὲ λοιποὶ μεγαλέμποροι, ἰατροί, ὑπάλληλοι κτλ. Ἐν αὐτοῖς οἱ πλούσιοι Γερμανοὶ τῆς Αὐστραλίας ἀριθμοῦνται μόνον κατὰ δωδεκάδας καὶ κατ' ἀκολουθίαν σπανίως τις ἀκούει περὶ αὐτῶν ὡς μετεχόντων ἀγορᾶς γαιῶν, ἢ ἄλλης κερδοσκοπίας. Τὸ μεταλλεῖον ἀργύρου (*Broken Hill*), εἰς οὗ τοὺς μετόχους συγκαταλέγονται ἔνιοι τῶν Γερμανῶν, ἀποτελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἐξαίρεσιν, πιθανῶς τούτου ἕνεκα διότι αἱ ὁμολογίαι τῆς ἐταιρείας αὐτῆς ἅμα εἰσαχθεῖσαι εἰς τὴν ἀγορὰν ἐτιμῶντο ἀπλῶς 180 μαρκῶν ἐκάστη. Ἡ Αὐστραλία κατὰ τὸν ἐκεῖθεν ἀντεπιστέλλοντα εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κολωνίας(*) δὲν φαίνεται τοσοῦτον εὐνοϊκὸν ἔδαφος διὰ τὸν Γερμανόν, ἐπειδὴ ἐξ ἅπαντος διέρχε-

ται ἱκανὸς καιρὸς ἕως οὗ μάθῃ νὰ ὁμιλῇ εὐχερῶς τὴν γερμανικὴν καὶ γνωρίσῃ τὴν κατάστασιν τῆς χώρας. Καὶ τότε μόνον ἐπ' ἴσοις ὅροις θέλει κατορθώσῃ ὅπως ἀνταγωνίζεται πρὸς τὸν Ἀγγλόν, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τινος ζημίας. Καίτοι οἱ νόμοι τῶν ἀγγλο-αὐστραλικῶν ἀποικιῶν μόνον ὡς πρὸς τὰς χρωματισμένας μεταναστεύσεις εἰσὶ μισαλλόδοξοι, ὡς πρὸς δὲ τοὺς μὴ Ἀγγλοὺς ἀποίκους λευκοῦ χρώματος ἄγαν φιλελεύθεροι, δὲν δύναται τις νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ μετ' ἐξαιρέσεως μικρῶν τιμῶν (ἐν Βικτωρίᾳ οὐδεὶς Γερμανὸς δύναται νὰ καταστῇ μέλος τῆς Ἀνω Βουλῆς, ἡ ὑπουργός) προδιαγεγραμμένη κατὰ νόμους ἐξίσωσις μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ μὴ Ἀγγλῶν μεταναστατῶν, οὐδ' ὑφίσταται πράγματι. . . . Ἐν Αὐστραλίᾳ ὁ Γερμανὸς βιοτὶ κατ' ἀγγλικὰς διατυπώσεις καίπερ μὴ ὢν ἐντελὴς Ἀγγλος. Κατὰ δὲ τὴν ἐμπορικὴν πονηρίαν ὁ ἐν Αὐστραλίᾳ Ἀγγλος πολλῷ ὑπερέχει τοῦ Γερμανοῦ. Γερμανὸς ἀγρότης, ἡ ἐμπορὸς δυνατὸν νὰ εἶνε πονηρότερος τοῦ ἄλλου καὶ νὰ πλεονεκτῇ αὐτοῦ, ὁ Ἀγγλος ὅμως παρακρούεται ἀμφοτέρους. Καὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Αὐστραλίαν παραπονοῦνται ὅτι ἐν τῷ ἐπιτηδευματικῷ βίῳ πρωταγωνιστεῖ καὶ εὐδοκίμει ὁ δόλος κάλλιον, ἢ ἡ εὐσυνειδησία. Καὶ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει, ὡς μὴ ὥφειλε, νὰ ὦσιν οἱ Γερμανοὶ μικροὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ μεγάλοι ἐν τοῖς μικροῖς. . . . Ὡς πρὸς δὲ τὸ σέβας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν ἐκτίμησιν οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ τινῶν δεκαετηρίδων ἐποίησαντο μεγάλας ἐπιδόσεις. Ἡ περιφρόνησις ἐκείνη παντὸς Γερμανοῦ, ἥτις ἔτι ἀπὸ δεκαετίας ἀπετέλει κανόνα παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς, ἃν που ἔτι καὶ νῦν ὑπάρχει, ἀπέβη σπανία ἐξαίρεσις. Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ ἀναξιόλογον μετοχὴν εἰς τὸ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ πρότερον ἐξυψωμένον αἶσθημα ὑπὲρ πατρίδος τῶν ἐν τῇ ξένῃ βιούντων Γερμανῶν ἔχει καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γερμανικοῦ ναυτικοῦ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ τῶν γερμανικῶν προξενείων. Ἐπὶ προτέρων ἀποδημιῶν συνεθίζεν ὁ ἀνταποκριτὴς νὰ ἐγκαταλείπῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐν ταῖς μετρίσοις μεγαλοπόλεσιν ἐμπορικῶν οἰκῶν τῶν Γερμανῶν. Ἐν παρομοίᾳ ἀποπειρᾶ προσέκρουσεν εἰς τὴν δυσκολίαν ταύτην ἐν Μελβούρνη Συδνέυν καὶ ἀλλαχόσε, καθ' ἣν ἐπὶ πολλῶν ἐπωνυμιῶν ἀδύνατον νὰ καταδειχθῇ ἃν αὐταὶ εἶνε ἀγγλικῶν, ἢ γερμανικῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων. Ἐξ ἐτέρου πρότεροι γερμανικαὶ ἐπωνυμίαι (ἐμπορικῶν οἰκῶν) περιῆλθον εἰς ἀγγλικὴν κτῆσιν. Καὶ τέλος οἱ υἱοὶ καὶ κληρονόμοι προτέρων γερμανικῶν οἰκῶν (τοῦ ἐμπορίου), καίτοι εἰς τὰς φλέβας αὐτῶν ρεῖ ἀγνὸν γερμανικὸν αἷμα, οὐδὲν ἤττον καταγετὴν γλῶσσαν καὶ τὸ φρόνημα κατέστησαν Ἀγγλοι. Ἰστέον ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποικιακῶν ἐκείνων τέκνων, ἅτινα φαίνονται αἰσχυρόμενα ἐπὶ τῇ γερμανικῇ καταγωγῇ, εἰ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν εἰσι Γερμανοί, εἶναι οὐχὶ εὐκαταφρόνητος. Ἀλλὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1880—1888 φαίνεται ὅτι ἐγένετο διὰ τὸν ὑπερκεάκειον γερμανισμόν καὶ τὴν ἐκτύλιξιν τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανίας ἐπὶ τῷ γερμανικῷ αἵματι σπουδαιότερον, ἢ ἡ ἡγουμένη δεκαετηρίς, δηλὸν ὅτι ἐκ τοῦ 1870—1880. Ἐν-

(*) Ὅποθεν ἀρροῦμεθα τὴν ὕλην.